

Rogers, Carl: Způsob bytí, Portál 2014

Vydat knihu, která původně spatřila světlo světa před více než 30 lety, může být riskantní počín. Neplatí to však v případě klasického díla z pera Carla Rogerse. O to spíše, že takovýchto knih o přístupu zaměřeném na člověka, známé také pod názvem rogersovská psychoterapie, není na českém trhu mnoho. Carl Rogers píše velmi osobním a osobitým způsobem. Vyhýbá se odtažitým teoretickým textům a s čtenářem sdílí své vlastní zkušenosti přímo, otevírá mu své myšlenky a pocity, aniž by měl potřebu skrývat se za odbornost či bojovat za svoji pravdu. Knihou se jako červená niť vine touha po porozumění mezilidským vztahům a vzájemné komunikaci. Rogers jakoby svým dílem říkal: "měl jsem možnost okusit, jak tyto vztahy fungují a teď se o to chci podělit s vámi." Svě myšlenky a úvahy dokládá četnými citacemi z dopisů svých klientů či účastníků skupinových setkání, kteří popisují své zážitky a osobnostní proměny. Vyzdvihnout je třeba i výtečný překlad Jiřího Krejčího, kterému se podařilo naladit se na Rogersovu vlnu a zachovat jeho otevřený jazyk.

Způsob bytí je autorovou poslední knihou, která zahrnuje různé práce napsané během sedmdesátých let minulého století. Kniha je originální v tom, že není jen učebnicí o přístupu zaměřeném na člověka, jehož byl Carl Rogers inspirátorem a zakladatelem, ale odkrývá i různé podoby autorovi osobnosti a jeho zájmů a ilustruje rozmanitost oblastí, do kterých se tento přístup rozvinul. Východiska původně terapeutického a poradenského přístupu se stávají inspirací pro nové a radikální pojetí vzdělávání a výchovy, stojí za intenzivním rozvojem encounterových a růstových skupin a přesáhly až do oblasti řešení mezilidských a skupinových konfliktů a problematiky moci. V jejich základu stojí vždy *snaha o empatické porozumění, opravdovost a bezpodmínečné přijetí druhého spolu s bezvýhradnou důvěrou v jedince a jeho schopnost vyvíjet se a řídit svůj život*. Zajímavé je sledovat i novou dimenzi autorova uvažování, které se ke konci života stává více holistické a spirituální.

Kniha je členěna do čtyř částí. V první části autor vybral práce, které popisují proměny jeho profesních zkušeností, vývoj jeho filozofie, i to jak o životě přemýšlí s přibývajícím věkem. Ve druhé části se vrací k některým významným tématům, které tvoří základ celého přístupu, jako je aktualizační tendence, síla empatie a důvěry, či význam a vliv na člověka zaměřených skupin a komunit na osobnostní rozvoj jedince. Třetí část se věnuje tématu na člověka zaměřeného vzdělávání, které je u nás se jménem Carla Rogerse poměrně málo spojované. Dává čtenáři pocítit, že nemá smysl spokojit se pouze s pasivním příjmem informací a škola skýtá obrovský potenciál pro rozvoje celé osobnosti žáka. V závěrečné části si pak autor z perspektivy svého zralého věku dívá do budoucnosti, nastiňuje možný vývoj společnosti a svoji vizi člověka zítřka, který dokáže žít v moderním světě.

Při čtení můžeme pocítit, že máme do činění s velkou osobností. Dílo Carla Rogerse je dodnes podnětné a neztratilo nic ze své aktuálnosti. Obrazy ze sedmdesátých let se nám vrací v dnešních konfliktech a politických událostech, reforma školství je stále aktuální a touha po růstu, vzájemnosti a porozumění je i nadále živá.

Způsob bytí je inspirativním čtením nejen pro pracovníky pomáhajících profesí, učitele, rodiče či manažery. Svými myšlenkami o povaze mezilidské komunikace a vztahů a o síle důvěry a respektu může oslovit i další zájemce z řad široké veřejnosti. Carl Rogers si zaslouží, aby našel své místo i v obecném povědomí, a proto je potěšující i informace o připravovaném vydání další neméně slavné Rogersovy knihy *Být sám sebou* (On becoming a person).